

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Utiles animæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

TITULUS XX. MODESTIA.

Joseph quoque ponet manus suas super oculos tuos. Gen. 46. 4. Oculos morientium claudere ritus antiquis inviolabilis erat. O si vivi eos clauderent ad humana; ut mortui possent videre divina! Abulensis inquit: ideo mortuis claudi lumina; nè, præ lethali frigore palpebris frigescentibus, stupidi oculi horrorem incutiant intuentibus; ideo quoque os, manus, & pedes, mortuorum componuntur. Si bona videtur in iis dispositio sensuum, & membrorum; quem horrorem incutere debet, videre hominem viventem, oculis, ore, manibus, pedibus, & toto corpore, dissolutum. Alvarez lib. 266. Scias religiose, te Mundo mortuum; & horrore esse virum mortuum, dissolutos oculos, inversas manus, & pedes incompósitos, exhibere. Illum ergo charissimum tibi habe; qui silentium tibi, modestiam, gravitatem, totiusque corporis honestatem, amicè commendat: majus enim beneficium est viventi modestiam suadere, quam mortuo jam lumina claudere. Id. ib.

Sapientia hominis lucet in vultu ejus. Eccl. 8. 1. Tripliciter sapientia lucet in vultu. Primò quia, ut ait S. Hieronymus, anima seipsam, suasque passiones, & affectus, imprimit corpori, præsertim vultui, per naturalem Sympathiam. Secundò, quia sapientia, & virtus, non tantum animum, sed & corpus, præsertim vultum, ad omnem honestatem, & decorem, componit, facitque, ut in eo relucent gravitas, comitas, probitas, pietas. Tertid, sapientia lucet in facie: quia facit sapientem omnibus amabilem. Cornelius hic.

Modesti. 1. Petri 3. 8. Angeli, ut docerent nos modestiam, sæpe apparuerunt in corpore assumpto: ut in eo Angelicos mores, & modestiam, exprimerent. Cornelius hic.

Ama modestiam summoperà, ut divini spiritus tabernaculum efficiaris. S. Ephrem Pæren. 5.

TITULUS XXI. MORBI.

§. I.

Utiles animæ.

Num. 1.

*Symbola, & similitudines
Ex Veteri, & Novo.*

Urbæbantque Aegyptii populum de terra exire velociter dicentes: omnes moriemur. Ex. 12. 33. Mors quotidie nobis impendens, & ejus comites morbi, sæpius invitentes admonent; jamiam esse demigrandum; & tanquam Aegypti urgent Israël: qui, nisi afflictus, & oppressus, non facile promissam unquam terram illam lacte, & melle, redundantem adamasset. Isidorus Clarius l. 1. or. 7. in die Cin.

Mortui sunt multo plures lapidibus grandinis &c. Jof. 10. 11. Lapidibus grandinis sunt infirmitates immisæ à Domino. Et plures convertuntur ad Dominum per infirmitatem, quam per prædicationem. Hugo Card. hic.

Misit Salomon in Ophyr, ut aurum inde deferretur. 3. Reg. 10. 11. Ophyr infirmitas interpretatur. S. Rupertus l. 2. c. 30.

Unversum statum ejus versasti in infirmitate ejus. Pl. 40. 4. q. d. ut tui, ô Deus! dulcem captent somnum; tu eis tuis ipse manibus lectum componis. Quis sensus horum verborum? S. Chrysol. l. 14. Caro est, quæ versatur, & versat: ipsa est ergo, quæ in adversis

resolvitur, in prosperis versat. Ut infirmo bene sit, & quies; versari sicutum, excuti; sursum, ac deorsum volvi, necesse est. S. Ambrosius l. 1. de penit. c. 13. quod nocet corpori, adjuvat spiritum. Didacus Nils. f. 2. in die Cin.

Habens sub me milites &c. Matth. 8. 9. hoc voluit subintelligi: tu homo, qui & Deus es, passiones omnes, & universas infirmitates, habes potestati tuæ, & judiciis tuis, militantes; & dicis huic vade, & vadit. Dicis, inquam huic spiritui infirmitatis, recede, & recedit: dicis item alii, cum causa, & ratio, postulat, veni, & venit: ut scilicet flagelleretur, quem flagellari volueris. S. Rupertus c. 20. in Evang. Morbi enim sunt quasi milites, & satellites tui, quos ad nutum in reos emittis; & à prenitentibus, ac supplicibus, revocas. Cornelius hic.

Dedit illis potestatem & curarent omnem languorem. Matth. 10. 1. Apostoli possunt dici infirmitates corporales; quas mittit Dominus quasi correctores; ut ab errore revocent homines; velut eos, qui boni sunt, efficiant meliores. Hugo Card. hic.

Accessit, & tetigit loculum. Luc. 7. 44. Quoties & tu ad Inferni sepulchrum properas! misericors autem Dominus tangit manu loculum, corpus; mittendo morbum, ut te retineat, & ad vitam gratiæ revocet. Stella hic.

Cujus filius infirmabatur Capharnaum. Joan. 4. 46. Capharnaum Eusebio Emisse: no idem est, quod villa consolationis; quasi

quasi suburbani prædium, in quod homines relaxandi gratia secedere solent. Non sine mysterio addit locum infirmitatis Joannes: nam quod majus solatium, quæ voluptas amœnior; quod prædium gratius? quam lectus ægri? Didacus Niss. D. 20. Pent. §. 3.

Cum infirmor, tunc potens sum. 2. Cor. 12. 10. Quomodo infirmus robustior potest esse sanò? Anima tres habet inimicos, dæmonem, Mundum, & carnem; corpore verò infirmò jam unus ejus inimicus occubuit. Neque carò solum victa; sed transfugit è statione propria ad partes animæ, quæ jam cum duobus luctatur; nec sola, sed corpore adjuvante. Stella de cont. p. 1. c. 81.

Ex Patribus, & aliis.

Fruenti granum projectum in terram, & mortuum; cum juxta sicum lapidem pullulasset, lilium ita fertur ei dixisse: unde tibi concesso, & mortuo, spiritus germinandi? cum ego, quando conteror, eo ipso perdo? cui granum respondit; hoc mihi ex virtutis granditate conringit; quæ sit, ut passio mea sit mea actio; & dum morior, revivisco. Phoenix mortua generat; & cinnamomum contritum plus inflammat. Sic infirmum membrum sine dolore tangi non patitur; & sanum, dum tangitur, delectatur. S. Cyrillus in Apol. c. 21.

Oraveram planè quam sæpe, ut in me cælestis disciplina rigor irueret; & perulantem corporis mei insolentiam non levi languoris ægritudine castigaret. In quo me divina clemencia non despexit; sed ultra spem precibus annuens, non sine fœnore, mea vota complevit. Dedit enim mihi Pentecosten lugubrem, non Paschalem: & ut ita dicam, contulit mihi subileum, non Sacerdotium tubarum elangoribus intonantem; sed suspiriis potiùs, ac gemitibus lacrymabiliter obstrepentem. Dominico nimirum die febricitans in lectulum decidi; septemque transactis hebdomadibus, æquè Dominico die, qui nimirum quinquagesimus erat, Deò me resuscitante, surrexi. D. Petrus Dam. l. 6. ep. 19.

Non solum in mari, aut in bello; sed etiam in lecto, apparet virtus. Si ferrum es; per infirmitatis ardorem rubiginem amittis: si argentum; per ignem solidaris: si verò aurum; exercitatum per ignem à magnis ad majora proveheris. S. Laurentius Just. de Patientia c. 4.

Faciunt homines sicut nautæ: qui, cum sunt in mari, dum serenum tempus est, vacillantibus, & dissolutionibus; & Domini obliviscuntur: cum autem ingruit tempestas; tunc devotè invocant Deum, & Sanctos; & voca multa faciunt. Sic homo ferè quilibet, dum est in prosperitate, omnia mala, & ferè nulla bona, facit; sed in infirmitate promittit, quidquid potest: cum autem sanatur, nihil vult solvere, quod promissit. Hugo Card. in Psal. 77.

Infirmitas expressa est imago naufragii: nam dum navis illidit saxis; aut ventorum, fluctuumque, rabie procellosa concutitur; universa Mundi pretiosa vilescunt; & in poenitentiam transit, quidquid fuerat occasio voluptatis. Petrus Blesens. ep. 150.

Pecus in luto jacens stimulis erigitur; sic infirmus ad confessionem, bona opera. Brogmard. Morbi.

Reges Pureani vocabant morbos nuntios cœli; quibus se dicebant ad Deos acciri. Nicrenbergius l. 8. histor. n. c. 13.

Morbus corporis medicina cordis. Leo, teste Solinò, quartanam semper patitur, divinam providentiã, ut ejus ira temperetur. Elephantæ ægri colligunt herbas salubres; & antequam eos edant, erectò ad cœlum capite, etiam herbas levant: & quadam quasi religione à Deo auxilium postulant. Multò magis homo à Deo in morbo petat ejus auxilium. Gemiani l. 5. c. 66.

S. Agnes V. Ord. S. Dominici, videbatur sibi in somno post orationem ab Angelo de sua cella ad olive arborem duci, ibique calicem sibi ab eo porrigi cum his verbis: bibe sponsa Christi calicem hunc, quem Dominus Jesus etiam pro te bibit: quem illa arreptum avidè bibit. Oblata illi hæc visio novies, diebus Dominicis novem continuis. Nec multò post secuta gravis, & diuturna infirmitas, quam patientissimè toleravit. Bolland. 20. Aprilis.

Num 2.

Exempla Biblica.

Vere scio, quod non sit alius Deus in universa terra, nisi tantum in Israel. 4. Reg. 5. 15. dixit Naaman Syrus. O felix lepra; quæ veri Dei cognitionem in hujus viri mentem induxit! quæ si defuisset, nec ullò morbo laborasset; gentilis permanisset. Stella in Luc. 5.

In diebus illis egrotavit Ezechias. 4. Reg. 20. 1. Ne de miraculoso triumpho extolleretur: vel quia non contavit Canticum Domino post stragem hostium, ut mos erat; sicut Moyses, Anna, David, &c. Hugo Card. hic. Nè eleveretur cor Ezechie post incredibiles triumphos, & de media captivitate victoriam; infirmitate corporis sui visitatur; & audit, se esse mortuum; ut conversus ad Dominum flectat sententiam ejus. S. Hieron. l. 11. in c. 38. II.

Confide fili, remittantur tibi peccata tua. Matth. 9. 2. Vidè, quam citò animæ sanitatem indulsit paralytico, nec morã interpositã. *Vidit hominem sedentem in telonio.* v. 9. non mox animæ sanitatem confert Matthæo; sed jubet sequi, & sensim animæ labes ponere. Quod inter utrumque discrimen? S. Chrysol. l. 30. ad paralytin refert: adversã valetudo mox animæ maculas eluit; at Matthæus bene valens tempore egebat, quò animum mundaret. Chrysol: paralytico dicitur: venit sequere me. hoc est, ut, sequendo me, repares, quod sequendo pecuniam perdidisti. Confide fili, dimittuntur tibi peccata tua, quia compensarunt dedicta, doloribus; publicano autem dicitur: Panna Esh. 154.

Filia me male à demonio vexatur. Matth. 15. 22. Ut quid male? nunquid aliquando bene vexare quempiam volet? Minimè; suã intentione duntaxat; sed divinã providentiã, quæ bene malis utitur, dæmonum, malorum hominum voluntatibus, sunt secuta coronã.

P 3

Clamat

Clamat hoc Martyrum exercitus, vexantibus daemionibus, Tyrannorum terrore, & suppliciis, consecratus. Hæc filia, maternò judicìo, malè à daemionio vexabatur. Sic enim intentione Sathanicà; sed ad profectum utriusque bene vexata est: nam ambæ in anima liberæ, à cultu averfa Gentilium, in Christi familiam transferunt. Simon Cass. l. 5. c. 24.

Cum infirmor, tunc potens sum, 2. Cor. 12. 10. Vides, quia carnis infirmitas robur spiritui augeat, & subministret vires? Ità è contrario noveris carnis fortitudinem debilitatem spiritus operari. S. Bernardus l. 29.

Quæ causa fuit, quòd Magdalena ità fuit peccatrix, quòd perdidit nomen? Martha verò semper fuit Virgo? gratia Dei, & tribulatio Nam dicit Ambrosius, quòd Martha fuit illa mulier Matth. 9. 20. quæ duodecim annis habuit fluxum sanguinis: quando Magdalena cecidit in peccatum, Martha cecidit in infirmitatem; quia aliàs fuisset ut Magdalena. Obenedicti infirmitas! quæ facit servare castitatem. Pl. 118. 143. *tribulatio è angustia, invenerunt me*. quasi perquirant hominem. Ideò *mandata tua meditatio mea est*; scilicet ad servandum. S. Vincentius Ferr. l. 5. D. 16. Trinit.

Num. 3.

Sententia Biblica.

Multiplicata sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt. Pl. 15. 4. Christus iram mihi convertit in gratiam, infirmari me volens, nè gravitus infirmarer. Eram salutis meæ neglector, & im memor; sed desidem, & in vita Dei lentescem, infirmitatum multiplicitas stimulavit ad cursum. Petrus Bles. ep. 31.

Invenietis requiem animabus vestris. Matth. 11. 29. Non dixit corporibus: nam in hac vita Lex Christi maximè quietem affert animæ. Et quia, ut ait S. Paschas. l. 6. in Matth. inpraesentiarum corpora cruciantur; ut animæ à vitiis requiescant. Sylveira hic.

Eccce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi. Joan. 1. 29. Non dicit morbos corporis, non molestias carnis; sed peccatum, quod est morbus animæ, & corruptio mentis. S. Bernardus l. de triplici Adventu.

Num. 4.

Sententia Patrum, & aliorum.

Omnis languor, & omnis infirmitas, quam sanavit Salvator tunc in populo; referuntur ad infirmitates spirituales animarum, secundum differentias passionum. Origines tr. 4. in 17. Matth.

In dextera deliciae, in sinistra medicinae sunt. S. Bernardus l. 4. in Nat. super illud: lava ejus sub capite meo.

Jactatum te gravi aegritudine significasti mihi, credidisse in Dominum Jesum, et jam cepisse revalescere. Ad salutem igitur ea infirmitas fuit; plus aculei, quam periculi ferens: quia diu promissum remordebas. S. Ambrosius pe. 9. ad Bellicium.

Quam multi aegrotant in lecto innocentes; & si sani fuerint, procedunt ad scelera committenda. Quam multis obest sanitas! S. August. tr. 7. in Joan. 1.

Quantò quis carne plus fessus est, tantò erit animi virtute robustior, & sapientia complexibus aptior. Origines, hom. 11. in Gen. Corpore aegrotante anima bellè habet; anima floret, atque in caelum oculos habet; cum voluptates decidunt, atque una cum corpore marcescunt. S. Greg. Naz. or. 4.

Optimum medicamentum ad salvandas, animas, aegritudo corporis esse comprobatur. S. Laurent. Just. l. de spir. animæ relirect.

Gratias tibi caeli moderator, & conditor; qui dispensatione subtili, & occultis miserendi itineribus, vias nostras, & de afflictione componis, & ad virtutem perfectam pià laceratione nos reparas. Eannodius Eucharistico de vita sua.

Quæris, quisquis ille es, quâ ratione infirmi sunt sancti viri? Respondeo breviter: quia ideo sancti viri infirmiores se esse faciunt: quia si fortes fuerint, sancti vix esse possunt. Si infirmitatem corporis appetendam sibi etiam Apostolus putat; quis sapienter evitat? Si fortitudinem carnis Apostolus metuit, quis rationabiliter fortis esse praesumit? Legimus Timotheum 1. Tim. 5. 23. Apostolum carne infirmissimum fuisse; nunquid negligebatur à Domino? aut ob infirmitatem Christo placere non potuit? qui ad hoc infirmus esse voluit, ut placeret? quemque etiam ipse Apostolus Paulus, licet nimis jam in infirmitatibus laborantem, non tamen nisi pussillum vini fumere, ac delibare permisit. Hoc est, ità eum voluit infirmitati suæ consulere, quòd noluit tamen ad fortitudinem pervenire. Salvianus de provid. l. 1.

Verè divinæ dispositionis ordo laudabilis; quia, dum secatur, curatur; dum percutitur, etudit medetur, dum vulnus infligit. Ad hoc enim te venerande Pater, divina severitas corporalis molestia verberibus cinxit; ut tanquam docilem puerum à levitate compeferet. Idcirco te malleo disciplina percussit; ut vas utile in domo Domini, à scabrificentis scoriae, vel superductæ rubiginis squalore purgaret. Petrus Dam. l. 4. ep. 17. ad quendam Episcopum.

Morbus est occasio frequentèr conversionis à malis consuetis in sanitate. Unde potest dici quoddam purgatorium vitæ praesentis. Sic ergo patet, quòd infirmitas est majus bonum, quam Sanitas. Hujusmodi encoenia solet mittere maximis amicis suis. B. Humbertus l. 92. ad infirmos in hospitalibus.

Erigit, attollitque, se animus corpores jacente. Lipsius ep. 19. Centur. 1.

§. II.

Morbi sunt loco Purgatorii.

Ora Dominum, & ipse curabit te. Eccl. 38. 9. Infirmitas carnis, si patienter sustineatur, est quasi purgatorius ignis. V. Beda in proverbis.

Exiguum